

กลองยาวในสังคมและวัฒนธรรมชาวนครสวรรค์

ว่าที่ ร.ต.พิเศษ ภัทรพงษ์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

2551

(งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์)

กลองยาวในสังคมและวัฒนธรรมชาวนครสวรรค์

ว่าที่ ร.ต.พิเศษ ภัทรพงษ์
Ph.D. (Education)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

2551

(งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์)

THE SOCIOCULTURAL IMPORTANCE OF KLONG YAO
FOR THE PEOPLE OF NAKHON SAWAN

ACT. SUB-LT. PISET PATTARAPONG

Ph.D. (Education)

FACULTY OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES
NAKHON SAWAN RAJABHAT UNIVERSITY

2008

หัวข้อวิจัย	กลองยาวในสังคมและวัฒนธรรมชาวนครสวรรค์
ชื่อผู้วิจัย	ว่าที่ ร.ต. พิเศษ ภัทรพงษ์
คณะ	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
สถาบัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ปีการศึกษา	2551

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมาและลักษณะเฉพาะทางกายภาพของกลองยาว ความเชื่อและบทบาทของกลองยาว และวิเคราะห์จังหวะที่ใช้ในการตีกลองยาวในจังหวัดนครสวรรค์ ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนของการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้การนำเสนอข้อมูลแบบพรรณนาวิเคราะห์ ตามระเบียบวิธีการวิจัยทางมานุษยดนตรีวิทยา

ผลการวิจัยพบว่า กลองยาวเป็นเครื่องดนตรีที่ใช้เล่นในสังคมของชาวนครสวรรค์มาแล้วประมาณ 101 ปี โดยในเบื้องต้นเกิดจากการรวมกลุ่มของชาวบ้านในจังหวัดนครสวรรค์ร่วมกันคิดสร้างสรรค์เป็นการละเล่นพื้นบ้านเพื่อใช้ในการแห่ขบวนของงานบุญต่าง ๆ ในพุทธศาสนา ต่อมาจึงได้ขยายบทบาทเพื่อรับใช้สังคมในด้านต่าง ๆ

ลักษณะเฉพาะทางกายภาพของกลองยาวในจังหวัดนครสวรรค์ ทุ่นกลองทำจากไม้ส่วนใหญ่เป็นไม้ขนุน หน้ากลองทำจากหนังสัตว์ ส่วนใหญ่เป็นหนังวัว สายซึงหน้ากลอง ส่วนใหญ่ใช้เชือกไนลอน สายสะพายกลอง ส่วนใหญ่ใช้ผ้าดัก ทุ่นกลอง ส่วนใหญ่มีความยาว 81 เซนติเมตร หน้ากลอง ส่วนใหญ่มีเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 23 และ 24.5 เซนติเมตร ไท่กลอง ส่วนใหญ่มีความยาว 23 เซนติเมตร เอวกลอง ส่วนใหญ่มีความยาวของเส้นรอบวง 28 เซนติเมตร ลำโพงกลอง ส่วนใหญ่มีเส้นผ่าศูนย์กลางยาว 26 เซนติเมตร วัสดุที่ทาเคลือบผิวทุ่นกลอง ส่วนใหญ่ใช้เชลแล็ก

ความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับกลองยาวในจังหวัดนครสวรรค์ ได้รับอิทธิพลมาจากศาสนาพุทธ ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู และความเชื่อเกี่ยวกับผี บทบาทของกลองยาวในจังหวัดนครสวรรค์ ได้แก่บทบาทด้านพุทธศาสนา ด้านประเพณี ด้านการบันเทิง ด้านการศึกษา ด้านการกีฬา ด้านการแสดงพื้นบ้าน ด้านอาชีพ ด้านสัญลักษณ์ในการสื่อสาร และด้านการแสดงฐานะของบุคคล

จังหวะที่ใช้ในการตีกลองยาวในจังหวัดนครสวรรค์ พบว่ามีจำนวน 12 จังหวะ ได้แก่ จังหวะหนึ่งบ่อม จังหวะสองบ่อม จังหวะสามบ่อม จังหวะสี่บ่อม จังหวะสองเป็ง จังหวะสามเป็ง จังหวะเร็ว จังหวะกราว จังหวะซึงกลองยาว จังหวะเดิน จังหวะม้าย่องกลองยาว และจังหวะมานี้ด

คำสำคัญ: กลองยาว / ดนตรีพื้นบ้าน / การละเล่นพื้นบ้าน / วัฒนธรรมดนตรี / จังหวัดนครสวรรค์

Research Title	The Sociocultural Importance of Klong Yao for the People of Nakhon Sawan
Name	Act. Sub-Lt. Piset Pattarapong
Faculty	Humanities and Social Sciences
Institute	Nakhon Sawan Rajabhat University
Year	2008

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the history and the physical structure, the belief and the role of Klong Yao in Nakhon Sawan province, and also to analyze it's musical rhythm by ethnomusicology research methodology.

According to the history of Klong Yao, there has been sociocultural playing it as musical instrument for people in Nakhon Sawan for 101 years. It was formerly played as a traditional folk music by people of Nakhon Sawan in Buddhist rituals and auspicious ceremonies, and later in other extended roles.

The physical characteristics of typical Klong Yao drum body of the Klong Yao drum are made of jack-fruit wood covered with bull skin and cord of nylon rope. The slings are made of knitted cloth, with 81 cm. of body length, 23 cm. of drum head length, 23 and 24.5 cm. of diameter. The drum waist is 28 cm. in circumference, and the diameter of the drum tail is 26 cm. the body of Klong Yao was anointed with shellac.

The belief in this particular music instrument has been influenced by Buddhism, Bramanism, Hinduism and superstition. The role of this music instrument has been rooted in Buddhism, tradition, entertainment, education, sports, folk performance, vocation, communication signs and personal positions in Nakhon Sawan province.

The musical rhythm of this music instrument has twelve musical rhythmic patterns. They are Neng Bom, Song Bom, Sam Bom, Si Bom, Song Perng, Sam Perng, Rael, Ground, Seng Klong Yao, Dern, Ma Yong Klong Yao and Ma Neard.

KEY WORD: KLONG YAO / FOLK MUSIC / FOLK ENTERTAINMENT / MUSIC CULTURAL / NAKHON SAWAN PROVINCE

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถของ รองศาสตราจารย์ ดร.ประเทือง ภูมิภักทาคม อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิเวศน์ คำรัตน์ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์เสาวดี ธนวิภาคนนท์ คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ที่ได้ให้โอกาสและให้เวลาแก่ผู้วิจัยจนงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณครูผู้สอน จี๊วสุข หัวหน้ากองยาวคณะนายผู้สอน จี๊วสุข ครูสุทนต์ พวงสมบัติ หัวหน้าครูฝึกกองยาวคณะบุญมาศศิลป์ ครูประพิช แสงเดือน หัวหน้ากองยาวคณะประพิช รุ่งเรืองศิลป์ และครูสำรวย ชมนา ครูฝึกกองยาวคณะเขาทอง รวมทั้งผู้เล่นกองยี่นและผู้เล่นกองรำในคณะกองยาวทุกท่าน ที่กรุณาเสียสละเวลาในการสาธิตการตีจังหวะกองยาว แสดงการเล่นกองยาว และให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสิทธิ์ เลี้ยวสิริพงศ์ อาจารย์สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ แสงทอง อาจารย์ธีรพล ชูศักดิ์ อาจารย์เทพิกา รอดสการ อาจารย์สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ อาจารย์สุรรัตน์ จินพงษ์ อาจารย์สาขาวิชานาฏศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ อาจารย์สมบุญ มากบุญ ครูใหญ่โรงเรียนพยุหะวิทยา อาจารย์พันทิพา สังข์ขลุ่ย ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนสตรีนครสวรรค์ อาจารย์วิไลพร พูลสวัสดิ์ ครูชำนาญการโรงเรียนเขาทอง และชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ศึกษาทุกท่าน ที่กรุณาให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณอาจารย์ภัทรา ภัทรพงษ์ ภรรยาผู้เป็นที่รักซึ่งคอยสนับสนุนและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา จนงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ที่กรุณาอนุเคราะห์ทุนอุดหนุนการวิจัยในครั้งนี้ ความดีงามของงานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยขออุทิศแด่ครูอาจารย์ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัย ครูกองยาวและศิลปินกองยาวในจังหวัดนครสวรรค์ทุกท่าน รวมทั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของผู้วิจัย และท่านผู้เขียนตำราหรืองานวิจัยทุกท่านที่ปรากฏนามในบรรณานุกรมของงานวิจัยฉบับนี้

พิเศษ ภัทรพงษ์

มิถุนายน 2551